

Schwarz Mórné Testvérével És Unokatestvérével

Ezen a képen az édesanyám, Schwarz Mórné [szül. Deutsch Irén] látható. Ő áll jobboldalt. Mellette van az édesanyám unokatestvére, Deutsch Hermina, és baloldalt anyám nővére, Deutsch Jolán. A fénykép 1908-ban készült Szombathelyen. A kép készültekor még egyikük sem volt férjnél. Az anyai nagyapámat Deutsch Ignácnak hívták, és 1828-ban született. Nagyon sokáig élt, 1915-ben halt meg, 87 éves korában. A anyám anyja, született Weisz Teréz 1860-ban született Vépen [Vas vm.]. Azt tudom, hogy a nagyanyám családja nagyon jómódú volt, s mivel egyetlen gyerekük volt a nagyanyám, mindent megadtak neki. Szombathelyre járt egy zsidó iskolába, és tudott héberül írni és olvasni. Az anyai nagyszüleimnek földjük volt, gazdálkodtak, mészárszékük is volt, olyan kisebbfajta, nem tudom, de nem hiszem, hogy kóser lett volna, hiszen nem volt a környéken zsidó, aki ott vásárolt volna. Volt vendéglőjük is, ami olyan kocsmaszerű volt leginkább. A nagyszüleim Vépen laktak, ők voltak az egyetlen zsidó család a faluban. Szép nagy házban éltek. A házhoz tartozott az üzlethelyiség, egy vendéglő, a mészárszék, a gazdasági épületek, az istálló, a pajta meg ilyesmi. Volt még három szoba, kamra, konyha. A kútról hozták a vizet, abban az időben nem volt vidéken fürdőszoba. De már villanyal világítottak. Szénnel és fával fűtöttek. Foglalkoztak még növénytermesztéssel és állattenyésztéssel, de ezt csak saját ellátásra, körülbelül úgy, mint az én szüleim később. Több cselédjük volt. Volt egy konvenció [Elterjedtebb szóhasználat: kommenció (kommenciónak a mezőgazdasági cselédek és munkások szerződésben rögzített pénzbeni és természetbeni járandóságát nevezték). -- A szerk.] kocsisuk, egy kis cselédjük az apróbb munkákra, volt egy szolgáló, egy bejárónő, mosónő is. Természetesen a nagyszüleim is kóser háztartást vezettek. A nagyobb ünnepeken elmentek Szombathelyre a zsinagógába, mert csak ott volt. Egyébként nem jártak rendszeresen zsinagógába, nem is értek rá. Ott volt az üzlet, a munka. Ők sem politizáltak, csak az üzlet érdekelte őket is. A szomszédokkal, akik mind keresztények voltak, a legjobb kapcsolatban voltak. Nyaralni nem szoktak járni, hiszen ott volt az üzlet, a vendéglő vasárnap ment a legjobban. A nagyszüleimnek nyolc gyerekük volt, és egy sem tért vissza a háborúból [holokausztból]. Az anyámék részéről az egész családból csak én tértem

vissza, mindenki odaveszett, ki a munkaszolgálatban, ki Auschwitzban. Magyar volt az anyanyelv a nagyszüleimnél, de a gyerekeket kiadták Ausztriába, hogy megtanuljanak németül is. Egy-két évig ott jártak iskolába, hogy legalább a konyhanyelvet megtanulják. A nagyapám 1915-ben, 87 éves korában, tüdőgyulladásban halt meg, Szombathelyen van eltemetve a zsidó temetőben. A nagymamám 84 éves volt, amikor 1944-ben a vagonban agyonnyomták. Ezt később hallottam az ismerősöktől. Édesanyám, Deutsch Irén 1887-ben született Gyöngyösszentkereszten [Vas vm.]. Nem emlékszem a szüleim zsidó nevére.